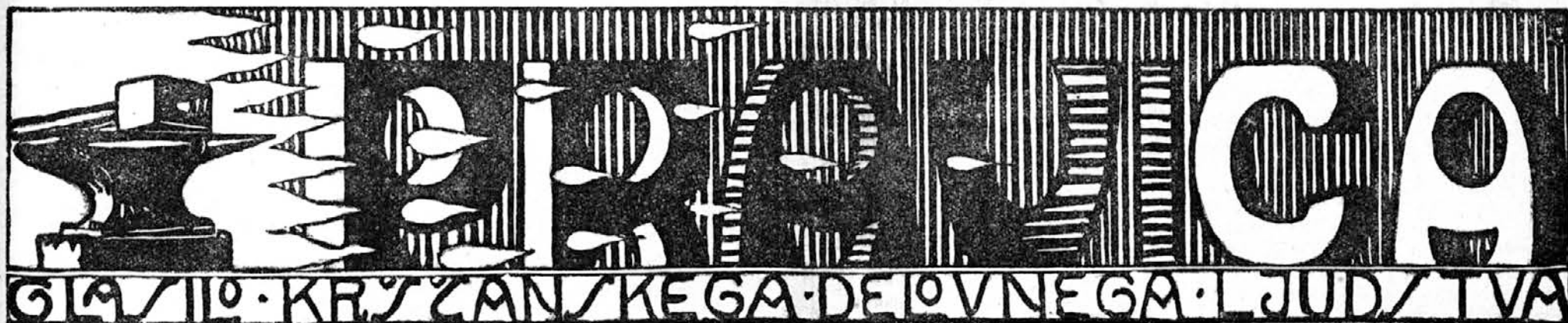

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.

Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.

Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/4 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

I. kongres krščanskih socialistov.

Prvi kongres krščanskih socialistov je za nami. Nanj se je bilo zbralo od 650 do 700 delegatov in pristašev idej krščanskega socializma iz cele Slovenije. Zastopane so bile vse organizacije JSZ, DZ, KM in vse delavske stroke.

V naslednjem podajamo kratko poročilo o poteku kongresa.

V nedeljo, dne 7. junija 1925 so že pred osmo uro jutraj oživel prostor pred frančiškansko cerkvijo, kjer so se v izvršnem razpoloženju zbirali kongresisti, da prisostvujejo sv. maši pri oo. frančiškanih. Med mašo je zelo ubrano pel šišenski cerkveni zbor, pomnožen s pevci Krekove mladine.

Točno ob devetih je tovariš Jože Gostinčar s kratkim pozdravom otvoril dopoldanski manifestacijski zbor in vprašal, je li ima kdo predlog za sestavo zborovega predsedstva. Tov. France Žužek je predlagal za predsednika Jožeta Gostinčarja, za prvega podpredsednika tov. Franc Kuko-vico, predsednika Zveze papirniškega delavstva, za drugega podpredsednika tov. rudarja Stanka Kešaja iz Trbovelj, za tajnika tov. Srečkota Žumra in tov. Ivana Gajška.

Ko je predsedstvo, burno aklamirano, zavzelo svoje prostore, se je oglašil k besedi minister n. r. Anton Korošec, da pozdravi zbor v imenu SLS. V svojem govoru je naglasil, da prav iz srca pozdravi zbor, ki bo naglašal in poživil krščansko socialne ideje pravičnosti, poštenosti in svobode, ki morejo tvoriti temelj državi in človeški družbi. Delavstvo je dr. Korošca dolgo prisrčno aklamiralo.

V imenu »Jugoslovanskega strokovnog saveza« za Hrvatsko in Dal-macijo je kongres pozdravil kot delegat akademik tov. Božo Dulibić, katerega je kongres viharo pozdravil.

V imenu akademske zveze Osred-njega društva slovenskega katoliškega dijaštva je zbor pozdravil tov. akademik Šenk, ki je žel za svoj pozdrav prisrčen aplavz.

Takoj za temi pozdravi je dobil besedo prvi referent tov. dr. Andrej Gosar, da poroča o temi »Naš položaj«. Celoten njegov govor priobči prihodnja številka naše »Pravice«. Zato ga danes podrobno ne bomo omenjali. Poudariti pa moramo, da je bil ta govor vseskozi stvaren, skrajno resen in odkritosrčen in je bil večkrat prekinjen z burnim odobravanjem. Kongresisti so mu sledili z napetostjo, in je čisto gotovo, da bo ta govor rodil mnogo dobrega sadu, ako si bomo krščanski socialisti prizadevali, vse-povsod in vsikdar delovati po smer-nicah, ki jih je podal tov. dr. Andrej Gosar.

Za prvim referatom je nastopil tov. p. dr. Angelik Tominec s temo »Duhovnik in delavstvo«. Njegov kratki referat je popolnoma jasno dokazal, kako nujno je potrebno, da slovenska duhovščina vzajemno s krščanskim socialističnim delavstvom koraka v boju za zmago krščanskih socialističnih načel v javnem življenju.

Tretji referent, tov. Aleš Stanov-nik, ki je govoril o temi »Dijaštvo in

delavstvo«, je bil od kongresistov najbolj zaželen, ker krščansko socialistično delavstvo v svojih vrstah in pri svojem težkem delu zelo pogreša inteligence. Zato je njegov referat zelo pozdravilo in odneslo iz njega upravičeno nado, da bo po dnevih tega kongresa slovensko dijaštvo stvorilo z delavstvom enotno fronto in se ramò ob rami borilo za zmago idej krščanskega socializma.

Kot četrti in zadnji predavatelj na dopoldanskem zborovanju je nastopil tov. Fr. Žužek, govorec o snovi »Kmetstvo delavsko vprašanje«. Naglasil je, da to vprašanje obstoja, ker se kmetstvo delavski proletarijat dobro zaveda, da je družabno po krivici zapostavljen. Posebej je še poudaril perečnost viničarskega vprašanja na Štajerskem, ki ga bo nujno treba hitro rešiti.

Predsednik Jože Gostinčar je nato odredil čitanje resolucij k posameznim izvajanjem, nakar je otvoril debato. Po debati so bile resolucije po nebiestvenih izpremembah soglasno sprejete, nakar se je dopoldansko zborovanje zaključilo. Dopoldanske resolucije se glase:

Duhovnik in delavstvo.

Delovni sloji, ki se oklepajo krščanskega socializma, se zanašajo v veliki meri na sodelovanje duhovništva pri prizadevanju za uresničenje krščanskega socialističnega programa. Zlasti naglašajo živo potrebo, da se v industrijskih krajih stvari čim najožja zveza med duhovništvom in delavstvom. Zato želi kongres, da se duhovski naraščaj poleg svojih študij, temeljito seznanja s socialnim vprašanjem.

2. Dijaštvo in delavstvo.

Krščansko socialistično delavstvo se zaveda, da je za zmago idej krščanskega socializma potrebna enotna fronta vseh poštenih in poštenih elementov naše družbe. Smatra, da je predvsem mlado izobraženstvo poklicano, da vstopi v borbo za pravičnost in enakopravnost. Zato poziva delavstvo, zbrano na I. krščansko socialističnem kongresu, celokupno izobraženstvo, predvsem pa njega naraščaj, dijaštvo, da se krščansko socialističnemu pokretu aktivno pridruži.

3. Kmetstvo delavsko vprašanje.

I. kongres krščanskih socialistov naglašja, da postaja kmetstvo delavsko vprašanje pri nas vedno bolj aktualno in za bodočnost našega ljudstva velpomembno. Posebej še pa je viničarsko vprašanje Štajerske tako pereče, da se mora čimprej pravično rešiti.

Prvi naš kongres so pozdravili sledeči, odnosno sledeče korporacije: Akademsko društvo »Danica«, Zagreb, narodni poslanec Fr. Žebot, Slovenska dijaška zveza v Ljubljani, Prosvetna zveza v Mariboru, Slomškova zveza, Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, Kršč. ženska zveza v Ljubljani, Krščansko narodna Strokovna zveza Švice in

Šentjakobsko prosvetno društvo v Ljubljani.

Točno ob 14. uri popoldne se je kongres nadaljeval kot organizacijski zbor. Prvi referat tov. Ante Kordina o »Krekovi mladini« je vzbudil obilo pozornosti in je dokazal, kako absolutno je »Krekova mladina« potrebna, ako hočemo, da ideje krščanskega socializma res zmagajo. Referat so prisotni kvalificirali kot zelo odlični.

Kot drugi je nastopil tov. Ivan Gajšek, govorec o Jugoslovanski strokovni zvezi. Njegov govor je pokazal nujno potrebo smotrene delavske organizacije, nujno potrebo enotne strokovne organizacije krščanskih socialistov Jugoslavije, sodelovanja v splošnih potrebah z drugimi strokovnimi organizacijami in potesnitev zvez z internacionalo krščansko socialističnih strokovnih organizacij.

Tovariš Jože Gostinčar je nato oddal predsedništvo tov. Francetu Kukavici, da sam govori o Delavski zvezi kot delavski politični organizaciji v okviru SLS. Njena potreba je toliko, da delavstvo v javnem življenju nikdar ne bo dovolj upoštevano, ako je ne bo strumno izpeljalo do podrobnosti, zgrnivši v njene vrste zadnjega člena siromašnega delovnega ljudstva.

Tov. Franc Kremžar je za njim v zelo stvarnem referatu po kratkem zgodovinskem orisu naglasil nujno potrebo, da si delavstvo samo pomaga v delavskem združništvu. Naglasil je, da so prvi delavski konsumi nastali v časih, ko je bila reakcija najhujša in ko se je delavstvu godilo najslabše. Vsled tega mora prvi kongres krščanskih socialistov naglasiti važnost delavskega zadrugarstva in delavsko konsumno organizacijo izpeljati do konca.

Tovariš Srečko Žumer je kot poslednji referent govoril o važnosti delavskega tiska. Naglasil je, da brez neodvisnega delavskega tiska ne bo delavstvo nikdar tako močno, da bi moglo streti moč kapitalizma. Zato moramo poleg strokovne, politične in kulturne delavske organizacije postaviti tudi delavski tisk na popolnoma svoje noge.

Po tem govoru je tov. Gostinčar odredil čitanje posameznih resolucij in otvoril debato k njim. Najdaljša debata se je razvila k referatu o Krekovi mladini. K besedi so se oglašili: dr. Josip Puntar, dr. Andrej Gosar, Žužek Franc, Bukšič, Avsec, Franc Kordin in Kukavica Franc. Debata je bila stvarna in je dokazala potrebo Krekove mladine in pa dejstvo, da gre ta organizacija veliki bodočnosti nasproti. Zelo zanimiva je bila debata tudi o delavskem združništvu, o delavskem tisku. Med drugimi so se oglašili k besedi tov. Gajšek, Kremžar in Žužek. V glasovanju so bile na to resolucije soglasno sprejete in se glasijo sledeče:

4. Krekova mladina.

Krščansko socialistično delavstvo se zaveda, da bo moglo tekmovali z drugimi stanovi le, ako bo primerno izobraženo. Zato je ustanovilo svojo lastno kulturno socialno organizacijo Krekovo mladino, ki naj zbere v svojo sredo vse krščansko misleče de-

lavstvo in izobraženstvo, da ga sezna-ni s programom krščanskega socializma in mu nudi priliko poučiti se o različnih perečih socialnih vprašanjih ter si vzgojiti sposobne voditelje. V ta namen naj se osnuje posebna Krekova šola.

5. Jugoslovanska strokovna zveza.

Prvi kongres krščanskih socialistov poudarja, da so le ideje krščanskega socializma sposobne preosnovati obstoječi krivični družabni red ter uveljaviti socialno pravičnost, ker so edino te zares nasprotne kapitalističnemu materializmu, iz katerega je nastal materialističen socializem in komunizem.

Krščansko socialistične strokovne organizacije pa bodo mogle v polni meri izvršiti svojo nalogo v vzajemnem sodelovanju v celi državi.

Zato naroča I. kongres krščanskih socialistov Jugoslovanski strokovni zvezi v Ljubljani, da stopi v ta namen v stik z »Jugoslovanskim strokovnim savezom« v Zagrebu, Splitu in Sarajevu in da iniciativo za enotno strokovno organizacijo Jugoslavije.

6. Delavska zveza.

Kongres naglašja veliki pomen Delavske zveze kot posebne politične organizacije v okviru SLS, da zastopa v javnosti in v stranki koristi siromašnih delavskih slojev.

7. Delavsko združništvo.

V smislu in duhu vsega dosedanjega krščanskega socialističnega gibanja med Slovenci in drugimi narodi poudarja krščansko socialistično delavstvo na svojem kongresu, da je poleg kulturnega, političnega in strokovno socialnega delovanja potreba delavstvu predvsem gospodarske zaslombe v samopomoči.

V ta namen izjavlja kongres krščanskih socialistov: 1. Delavsko združništvo, označeno najjasneje v konsumnih zadrugah, tvori temelj gospodarske samopomoči, delavcev in vseh malih ljudi. Zato je dolžnost vseh, da z vsemi silami podpirajo svojo konsumno združno organizacijo. 2. Mnogo premalo pozornosti je slovensko krščansko socialistično delavstvo posvečalo kreditnim združnim organizacijam. Z ozirom na razmere sedanjega časa kongres nujno priporoča skrajno varčevanje ter snovanje kreditnih zadrug povsod, kjer jih še ni, po načelih vzajemne samopomoči. Tam pa, kjer že obstoje hranilnice in posojilnice, se priporoča, da se jih tudi delavstvo še bolj oklene.

Kongres naroča Jugoslovanski strokovni zvezi, da prej ko mogoče

Ce je kakšna **pravica** na svetu,
mora vsakdo priznati, da so:

najboljše testenine!

! Clan, ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago, naj si ogleda zalogo v Konzumu, Kongresni trg 2 !

ustanovi v Ljubljani centralni kreditni zavod kot delavsko samopomoč.

8. Delavski tisk.

Z ozirom na veliko važnost delavskega tiska naj bo naloga vseh naših organizacij, da se čimbolj razširi naš delavski tisk. V ta namen naj se po vseh krajih ustanovijo propagandni odbori za delavski tisk, katerih skrb bodi, da se na »Pravico« naroči vsak član naših organizacij in da se »Pravica« čimbolj razširi tudi med neorganizirane somišljenike. Vsi odbori naših organizacij naj bodo naročeni tudi na »Socialno misel« in vsaka organizacija naj ima tudi vse naše brošure. Vsa naša prosvetna društva naj bodo naročena na »Pravico« in »Socialno misel« in v vseh knjižnicah naj bodo tudi naše brošure.

Sklep.

Po sprejetju resolucij je dobil besedo tov. Franc Tersglav, ki je poudaril, da je proletariat najbolj idealen in požrtvovalen, ker nima ničesar in ni na ničesar vezan. Vsak prepored bolne človeške družbe je, tudi v slučajih, ko je na videz izšel iz ne-proletarskih oseb, bil spočet v naročju najbednejše mase, zato se bo tudi sedanja kapitalistično-materialistična družba mogla preobraziti samo s pomočjo siromašnega delovnega ljudstva. Tudi v socializmu je mnogo požrtvovalnega in samozatajevalnega dela. Ako tovariši iz nasprotnih vrst niso uspeli, je to pripisovati dejstvu, da miselni temelji deloma niso pravi, deloma pa je zmanjkalo moralne sile, pravega socialnega duha, ki izvira samo iz ljubezni, iz globine osebnosti. Krščanski socialisti ne bomo zabavljali na naše tovariše, marveč bomo gledali, da česar oni niso izvedli dobrega in pravega, izvedemo mi. Po teh besedah, ki so vse kongresiste vnele kakor goreč plamen in jih navdušile tako, da so postali vsi eno telo in duša, je tovariš Jože Gostinčar, pozivajoč v kratkem govoru sedaj na podrobno stvarno delo, da bo beseda meso postala, zaključil prvi kongres krščanskih socialistov v Ljubljani.

Kongres je bil zaključen ob pol šestih zvečer tako, da so se kongresisti lahko deloma odpeljali z večernimi vlaki, kolikor se jih ni udeležilo družabnega večera, prirejenega od akademskega društva »Borba« v veliki dvorani Akademškega doma na Miklošičevi cesti. Večer je bil pristrčen. Brez vseh oficelnosti in govora. Kongresisti so se poslužili skromnih okrepčil, vmes pa je igral orkester »Borbe« in pel njen pevski zbor. Med večerom so se navezali pristršni stiki s tovariši akademiki in se je ukresala marsikakšna dobra misel o bodočem skupnem delovanju.

Večera se je udeležilo več članov

katoliškega starešinstva, ki so živo posegali v razgovore z delavstvom.

Vtis o celotnem poteku kongresa je najboljši. Imenujemo ga lahko idejni kongres. Zato je moral biti dnevni red tudi tako gost. Drugi kongresi krščanskih socialistov bodo gotovo v marsičem izpopolnjeni in se bodo pečali tudi prav s konkretnimi delavskimi vprašanji. Brez dvoma pa je, da se bodo v času med prvim in drugim kongresom krščanskih socialistov vršili kongresi posameznih večjih strokovnih organizacij v krajih, kjer dotična stroka pač prevladuje.

Vse govore kongresa bomo priobčili polagoma v »Pravico«.

Kongres je nudil mnogo dela. Toda poživil je idejo krščanskega socializma in naglasil njeno potrebo, udeležencem pa vlil novega poguma, vere v bodočnost in zmago. Vsi kongresisti, ki so s takim zanimanjem sledili posameznim izvajanjem, pa naj postanejo apostoli krščanske socialističnih idej in naj jih zaneso v zadnjo gorsko kočjo. Tako bomo naredili svojo dolžnost in tako bo naše težko delo prej ali slej kronano s sigurnim uspehom v človeški družbi.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Vabilo na redni občni zbor J. S. Z., ki se vrši v nedejo, dne 21. t. m. ob pol devetih dopoldne v spodnjih prostorih I. Delavskega konsumnega društva v Ljubljani, Kongr. trg, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora; 2. poročilo načelstva: a) predsednika, b) gl. tajnika, c) blagajnika, d) gospodarja; 3. poročilo glavnega nadz. odbora; 4. volitev načelstva; 5. volitev nadzorstva; 6. predlogi in sklepi; 7. slučajnosti. V smislu pravil § 14 morajo svoje zastopnike na občni zbor J. S. Z. poslati vse Strokovne zveze in društva J. S. Z. tako, da pride na vsake 80 članov po en delegat, kateri morajo imeti pismeno potrdilo, da jih je občni zbor njih zveze izvolil za zastopnike. Vsi predlogi in prizivi za občni zbor se morajo poslati 10 dni preje načelstvu. Pozivljajo se vse zveze in društva, da pošljejo gotovo svoje zastopnike. — Jože Gostinčar, predsednik; Ivan Gajšek, tajnik.

Vsem organizacijam J. S. Z., D. Z. in K. M. Pripravljani odbor za I. kongres kršč. soc. v Ljubljani prosi vse one, ki še niso vrnili nabiralnih pol in poslali nabranih prispevkov za kongres, da iste nemudoma pošljejo na gornji naslov.

Agitirajte za »Pravico«!

Društvo slovenskih organistov.

Prejeli smo iz Vojnika. Leta 1923 je cerkveno predstojništvo v sporazumu z organistom prijavilo zadnjega Pokoninskemu zavodu za nameščenje, po določilu zakona o zavarovanju. Ker je organist Šoper nastopil svojo službo v Vojniku že 1. 1920 je bilo treba plačati zavarovalnino za nazaj in sicer 1.500 Din, katero vsoto pa se je potem branil konkurenčni odbor plačati. Pred kratkim je pristojna oblast poslala cerkv. predstojništvu v Vojniku plačilni nalog cele zavarovalnine organist za nazaj in plačila zamudnih obresti. Poleg zavarovalnine znašajo zamudne obresti do 500 Din. V očitnem zgoraj navedenega so člani konkurenčnega odbora izjavili indirektno organistu, da bo v očitnem tega odpuščeno. V bogati kmetski župniji Vojnik pri Celju, kjer ima organist, oče več otrok poleg bere 50 Din (reci petdeset Din) mesečne plače in od orgljanja pri sv. maši med tednom, kar je pa poleg v mesecu majur redkokdaj, 5 Din nagrade, se branijo člani konkurenčnega odbora plačati zavarovanje svojega organista, ki znaša 2 tretjini od vsote 52 Din mesečno. Organist Šoper ima 1 srednjo njivo, na kateri pridelava letno najmanjši živež in ima poleg tega zastopstvo Vzajemne zavarovalnice, ki mu donaja mesečno okrog 150 Din dohodka. To so vsi njegovi dohodki, dokler je sposoben za delo. Kaj pa potem, kadar obnemore? Za ta slučaj mu naj bo v pomoč Pokojninsko zavarovanje, h kateremu mora od svojih bornih prejemkov tudi sam prispevati. Toda oni, ki se dostikrat kopljejo v premoženju in katere razveseljuje pri sv. maši vsako nedeljo 2krat cerkveni pevski zbor, katerega vežba tako marljivo organist Šoper, nimajo za istega toliko srca in hvaležnosti, da bi mu, če mu že nečejo sedaj lajšati življenja in vsaj od daleč primerno plačati delo in življenje za starost osigurati. Kaj bi k temu dejal Krek, če bi še živel? Tako oni, ki so predvsem dolžni in poklicani propagirati in izvajati krščanska načela ljubezni do bližnjega, pravičnosti in poštenosti, sami podirajo v narodu temelje našim načelom in socialnosti. Ali se vsi ti zavedajo, kam tirajo s takimi nesocialnimi dejanji naše delovno ljudstvo. Krenite na drugo novo pot, da ne bo Vaše poznanje prišlo prepozno. To zahteva od Vam krščanski socializem.

Viničarji.

Skupina viničarjev v Ljutomeru ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 14. junija 1925 po rani sv. maši v gostilni ge. Vaupotič v Ljutomeru. Opozarjamo vse člane, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Strokovna zveza viničarjev in kmetskih delavcev v Ljutomeru, naznanja vsem skupinam, da se vrši

redni občni zbor zveze dne 28. junija 1925 takoj po rani sv. maši v gostilni g. Vaupotič v Ljutomeru. Opozarja se vse skupine, da pošljejo na občni zbor gotovo svoje delegate. Skupine, katere stavijo kake predloge, naj iste pošljejo 10 dni pred občnim zborom zvezi. — Načelstvo.

Delavska zveza.

Redni letni občni zbor Delavske zveze se vrši v nedeljo, dne 21. junija t. l. ob pol 11 dopoldne v spodnjih prostorih I. Delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu šte. 2. s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo predsednika; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo nadzorstva; 6. volitev odbora in nadzorstva; 7. predlogi in sklepi; 8. slučajnosti. Vse krajevne in okrajne Delavske zveze vabimo, da se občnega udeležijo. — Dr. Andrej Gosar, t. č. načelnik; Zajec, t. č. tajnik.

Ante Kordin:

Orlovstvo in Krekova mladina.

Vse, kar je na svetu in je izšlo iz človeških rok, je nepopolno. Kar je pa dobrega, pa stremi za popolnostjo ali vsaj za izpopolnjenjem. Najbolj pa velja to o človeških organizmih in o družbah, ki jih je ustvaril človek in jim nadel poseben cilj in namen. Vsa različna stanovska, strokovna in kulturna združevanja so nastala iz neke notranje potrebe, ali da se v skupnosti okrepe, ali da si olajšajo ali sploh omogočijo izobrazbo ali pa da si ohranijo svoj nazor in ga skušajo nuditi tudi drugim. Vsaka organizacija je šla nekako za tem, da potom sredstev doseže svoj cilj, tako da je bila organizacija kot taka le posredovalno sredstvo v dosegu gotovih namenov.

Nekatere organizacije kot so stanovske in strokovne organizacije, imajo razloge za ta način združevanja. V takih organizacijah ne moremo skoro govoriti o duhovni strani. In zlasti v novjšem času so se na sploh vse organizacije močno zmaterilizirale in tako je to koristolovstvo in sebično seganje po trenutnih dobrinah in uspehih zašlo tudi v naše mladinske organizacije.

Najvažnejšo in najhvaležnejšo vlogo pri nas ima orlovska organizacija. Ona je vseobčja kulturna izrazito katoliška organizacija. To ji daje zagotovilo za bodočnost. In v taki organizaciji, mislim, se da izpeljati tisto idealno društveno življenje, ki ga propagirajo nemški mladinski organizatorji in pri nas dr. J. Jeraj v svojih dveh knjižicah »Ob skrivnih virih« in »Narodni prerod«: dru-

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in dá poleg tega še 3% popust! Svoji k svojim!

Franc Herwig:

Father Big-Beck.

(Nadaljevanje.)

mladina vrgla na konje, fantje in dekleta, in mu je galopirala nasproti, gospodinja je pohitela k ognjišču in zanetila ogenj; in ni se redko zgodilo, da mu je mlada žena z ljubkim nasmehom dala svojega dojenčka v roke in v tem, ko so ropotali lonci in je v solncu migljajoča pokrajina kukala skozi odprta podnična vrata, je sedel Bernard resnobno z otrokom na kolenih in mu prepeval častiljive pesmi iz svoje stare domovine o sv. Miklavžu, o sv. Lambertu, na Vestfalskem priljubljenem svetniku (iz 8. stol.), in druge, ki so mu prišle na um.

Po desetih letih njegovega delovanja je štela njegova župnija dvanajst sto duš; seveda je bila brez cerkve. A Father B. B. si je pomagal s tem, da je vselej tja, kjer je imel božjo službo, tudi »cerkev« s seboj prinesel. Kakšno pač? Jaha! je v svoji usnjati obleki, v torbi sveto opravo, na sedlu ob levi je visel zločljiv oltarček, ki si ga je dal poslati iz S. Franciska, in desno ob pasu Coltov revolver iz Sagebrushtowna. Lahko je razumljivo, da se čudimo zaradi tega revolverja; toda končno, klatile so se okoli lisice, ki so mogle ponoči kratko odjesti sedlo izpod glave, ako ni bil

človek na straži; v gorovju so se potikali sivi medvedi in slednjič niso živeli po pokrajini samo dobri, delavni ljudje, temveč najmanj ravno toliko izobčencev¹ in ti so se množili v tej meri, kakor so zlatokopi odpirali svoje bleščeče oči. Nepotrebno je zagotovilo, da bi Bernard rad umrl tudi mučeniške smrti, vendar je pa dvomil, ali bi mu nebeški angeli prinesli prepevajoč nasproti mučeniško krono, ako bi prišel ob življenje po krogli kakšnega podleža. Že večkrat je bil Father Big-Beck ohranjen za Idaho, s tem da je segel ob desno stran in kakor čudno tudi zveni: njegov revolver je bil v devetdesetih letih celo vzrok globokega in trajnega blagoslova. Big-Beck je obiskal Nez-Perces-Indijance na reki Clearwater; bilo jih je tam precejšnje število, ki so imeli dobro voljo, medtem ko se je na mejah rezervacije potikalo dovolj dvomljivih postav, ki so držali z izmečki iz zlatokopov v Bitter-Root-pogorju. Mogoče, da je sodrga kaj čula o oltarni opremi, mogoče tudi so bili misli, da nosi Bernard s seboj bogastvo, v tem ko je v resnici živel od milodarov, kratko: ko se je oddaljal kakih trideset milj od Lososove reke, je proti večeru videl, ne več daleč, pet jezdecev, ki so ga sledili in ki so se mu zdeli sumljivi. Da bi si bil o njihovem mišljenju na jasnem — počakati, da bi jih mogel poprašati, bi ne bilo dobro — je

napravil ovinek in jezdil o lahmem drncu proti izhodu dalje. Peteri so njegov obrat ponovili in sedaj je vedel Bernard dovolj. »No, torej v dir, moj sin,« je rekel svojemu rjavcu in ga pognal v beg. Toda znameniti rjavec se medtem ni pomladil, k temu je imel danes že štrideset milj za seboj, in Bernard je uvidel, da kratko ne bo mogel več dospeti do prijateljskega farmerja, o katerem je vedel, da stanuje v tem kraju. Gozda, v katerem bi mogel izginiti, ni bilo, in tako je pridržal kljuse in oprezal za kakim zaslonom; levo proti vrhu gori so bežale kamenite ruševine; tja gor, počeniti in revolver ven! In že so zaprasketala in udarila kopita peterih nasproti; dva sta bila Indijanca, to je videl, in ko je bila četa dovolj blizu, je zaklical: stop! in ker njegov klic ni nič pomagal, je zaklical revolver stop! s takim uspehom, da se je eden pokorno vlegel na zemljo. Od tam so prasketali streli; Bernard je pritisnil levico na Zveličarja na svojih prsih in dvignil z desnico ponovno revolver: eden izmed konj se je vzel in v skoku oddirjal, še enkrat, dvakrat: stop, tretjikat — in trikratnemu klicu stoji! je sledil tudi eden od Indijancev. Nabiti in na enega od dveh meriti, ki sta še ostala: ognila sta se v stran, zapretila s pestjo in oddirjala.

¹ Stoji!

¹ Izobčenci iz družbe kopačev zlata.

(Dalje prih.)

štvo naj postane nekako družinsko življensko občestvo.

Imenujem tu samo orlovsko organizacijo, ker smatram samo njo za tisto posrečeno življensko obliko, ki ne stremi za osebnimi dobitki, ampak skuša svoje člane vzgojiti v značajne ljudi, ki so sposobni v vseh poklicih delati tako, da se nanje lahko zanesemo, da ne bodo odpovedali. Zato vidim potrebno, da orlovska organizacija deluje med našim duhovskim naraščanjem, kakor med dijaštvom in kmetiskim ter delavskim ljudstvom, ker ta princip je vekovit in se le metoda ali način spreminja.

Ta organizacija ima svojo glavno nalogo v tem, da vodi mladega človeka skozi pubertetno dobo v dobo mladeniča in mladenke. Vzgoja naraščaja ne sme biti mehanična, marveč posega do notranjih korenin otrokovih. Seveda morajo tudi biti večše in spretno duše, obžarjene s potrpežljivostjo in ljubeznijo — ter z znanjem. V tem ima orlovska organizacija že lepe načrte in sodelovanje vseh bo doprineslo tiste uspehe, ki so združene s tem delom.

Glavna naloga mladinske organizacije je gojitev srčne kulture. Kakor družina, tako taka organizacija. Ne toliko zunanje. To smo preveč poudarjali. Potreba je večja duhovna, notranja. Ideje in duh presnavljata svet in ljudi. Zato v naše mladinske organizacije duha domačnosti, prijateljstva, bratstva in ljubezni, kakor v družini.

Lepo življenje se ne uči toliko. Ono se živi. Tu je merodajno vodstvo društva, osebnost voditelja. Kar dela on, to posnemajo mlajši. V vseh prilikah življenja je merodajno njegovo zadržanje, ker gredo za njim člani. Čim višji in plemenitejši so nameni, tem lepše se vzgoji naraščaj.

Orlovska organizacija je naša družinska-občestvena organizacija.

»Krekova mladina« pa zavzema čisto svoje stališče. To ni organizacija samo mladine, ki naj bo koordinirana orlovski organizaciji, ker to ni mladinska organizacija vsaj ne v tem pomenu, kot sem ravnokar omenil.

»Krekova mladina« je izobraževalna organizacija delavstva in v kolikor pride tu v poštev najbolj mladina, se lahko imenuje mladinska. Vendar to je izrazito, da se tako izrazim, zasebno organizacija kršč. delavstva, ki si hoče za kršč. delavsko gibanje vzgojiti pristase in voditelje. Ni pa omejena samo na delavce in to na mlade delavce, ne, v »Krekovo mladino« pripadajo vsi stanovi vseh starosti, ker to je delavska šola, ki so jo započeli naši mladi Krekovci in se nazvali »Krekova mladina«, kar se pa bo v bodočnosti gotovo spremenilo. A je to morebiti za sedaj ena najnужnejših in najpotrebnejših organizacij. Mi govorimo in pišemo o industrializaciji Slovenije, o mogočni socialdemokraciji in o komunistični stranki, a se ne zavedamo, da so to le uspehi njihovih delavskih izobraževalnih organizacij, ki imajo le uspeh, ako so specializirane in imajo v svojem krogu vse delovne sloje. Tu nekako tudi prodre tisti princip skupnosti, ki ga človek ne more pretrgati in presekat, ker je določen po naravnem zakonu.

Zato vidim veliko upravičenost delavske izobraževalne organizacije, in je glede izbire sredstev in načina še neustaljena, a cilj je tako jasen, da bi ga ne smel prezreti noben delavec in noben izobraženec.

Ob tridesetletnici je čas, da stopimo korak naprej in pretekli junijski kongres naj da življenje idejam, ki le čakajo požrtvovalnih delavcev — intelektualcev.

Program krščanskega socializma se bo s tem precej konkretiziral in posebnost, ker bo dobil glasnike, ki bodo po idejah krščanskega socializma tudi živeli.

K ustvarjajočemu socializmu.

Pred kratkim so na mednarodni konferenci dela v Ženevi zastopniki velikih držav odklonili pristop k mednarodni pogodbi o osemurnem delavniku in zastopniki malih držav so bili v prijetnem položaju, da jim svoje odklonilno stališče sploh ni bilo treba pojasnjevati. Pred nekaj dnevi se je vršila konferenca naših zastopnikov delodajalcev, delojemalcev in nadzorstva dela v Skoplju ki je razpravljala o delavnem času; delodajalci so zahtevali 10 urni delavnik kot najkrajši delovni čas. Že površno opazovanje vodstev posameznih držav in njihovih dejanj odkriva vidne in nevidne sile, ki dvigajo reakcijo in ogrožajo že osnovne pridobitve demokracije: V povojnih letih je kljub stoletnemu zbiranju vseh, ki so z uvedbo stroja v individualistično-kapitalistično gospodarstvo bili ponížani na sredstvo produkcije in kljub medvojni radikalno-socialistični vzgoji milijonov posameznikov in celih narodov, gibanje za socialistični družabni red temeljito zaustavljeno in socialistično hotenje zaprto vase. Vzroke tej zajetvi ponekod celo popolnemu razbitju delavskih vrst lahko iščemo v zunanjepolitičnih motivih (Verzajski mir), še neresenih odnošajih nekkih držav med seboj, ki so na preži in odtod težnja po enotnem in močnem vodstvu, ugodni gospodarski konjunkturi posebno v zmagovitih državah in razmeroma dobri zaposlitvi delavstva — iščimo pa jih predvsem v nositeljih gibanja — v vrstah socialistov samih.

Niso še oplodile ideje francoske revolucije vsega javnega življenja, ko je bilo porušeno ravnotežje v človeški družbi v duševnem in materialnem pogledu, ko so v skladu s svetovnim nazorom, pogledom na državo, družbo, družino in človeka nastala nova gibanja, ki je nastal socializem.

Če stojijo materialistični socialisti na osnovi, da človek s svojim žitjem nima zavesti človeka, ampak mu njegovo družabno žitje določa zavest, trdimo mi, da bo tudi ta nov družabni red ustvaril le človek, ki se dviga do zavesti človeškega dostojanstva s pomočjo višjih etičnih vrednot; in te svoje etične sile, ki bodo ustvarjale nov družabni red, črpa krščanski socialist v pozitivni veri. Materialistični socializem, ki je svoje pristase družil v razrednem boju, rušenju kapitalizma, ki je bil silen po politični moči in stremil je za politično nadvlado, je pa na vrhuncu politične moči občutil tudi svojo onemoglost. Ta plat je obenem bistvena hiba predvsem francosko-nemškega socializma, ki pa je usmerjala tudi slovensko delavstvo in tudi nehoti uplivala na naše predvsem industrijsko delavstvo, ki še danes preveč zaupa v politično moč delavstva in v odrešitev političnim potom. Upoštevati je poleg tega še položaj našega delavstva v Sloveniji napram ostalim pokrajinam države, v katerih je izvezto par industrijskih centrov in socialno vprašanje muslimanov, vse socialno vprašanje zapopadeno v agrarni reformi in da bo politična moč delavstva pri nas za dolgo dobo stala ob strani demokraciji v boju za ljudsko suverenost. Individualistično gospodarstvo bo padlo, ko bo zamenjano po socialističnem in kot je kapitalizem nasledil fevdalizem stopnjema in se razvil do polne moči šele potem, ko so zadnje vezi trhlelega fevdalizma popustile, ravno tako bo socialistično gospodarstvo rastlo ob človeku-socialistu. Demagogija je danes trditi, da bo ta in ta tovarna v toliko letih prešla v last delavcev; opojna beseda socializacija je pokazala vso zapletenost problema šele takrat, ko se je pristopilo k izvršitvi. Pozitivno pa je sistematično delati na tem, da se dovede do socializacije. Ali ni geslo samopomoči, spoznanje, da skupina delavcev zna tudi sama sebi nabavljati najnужnejše

življenske potrebščine, izločilo obenem del kapitalističnega gospodarstva. Kot gospodarsko dejanje se razpečavanje robe bistveno prav nič ne razlikuje od produkcije. Da je ustanovitev lastnega kreditnega zavoda nele samopomoči delavstva za čas mezdnih gibanj, brezposelnosti, starosti, ampak tudi za produktivno gospodarstvo nujno potrebna, je odveč dokazovati.

Po vojni se je pojavilo nebroj vprašanj ali kriz, ki se jih z državno intervencijo in na druge načine skuša ozdraviti, ki pa dejansko obstojijo le v tem, da jih je dosedanji način gospodarstva izločil iz svojega območja. Stanovanjska hiša pomeni dosti velik kapital, ki ne donša odgovarjajoče rente in ne nudi garancije za svobodno razpolaganje. Naravna posledica, da se rešitev išče zadržnim ali prisilnim putem. Za proizvajanje električne energije so potrebne velike investicije; produkcija, skrajno koncentrirana, predstavlja manjšo sigurnost in renta kapitala ne odgovarja poprečno dosegljivi in privatni kapital je izločil to stran produkcije. Slične pojave opazamo pri preskrbi s toplotno energijo, s plinom, vodo itd. Higijena naroda je zadeva nas vseh in socializacija medicine je stvar dogledne bodočnosti. Zanimivo pa je, da so pretekli teden sklicali zdravniki v Ljubljani zborovanje proti socializaciji medicine, socialisti pa ne spregovorijo. Dalje je radio odlična pridobitev baš socializmu.

Zbor je govoril. Dosti je, da je utrdil vero armade in vžgal ljubezen za delo.

Dopisi.

Dev Mar. v Polju. V vevški papirnici se snuje »Samostojna Unija« ali privesek JDS. Kakor se čuje, bo njen glavni zaupnik g. ing. Ženko, njegov namestnik pa »Jaka Propaganda«. Člane bodo pa tvorili povečini »zavedni« komunisti. Njihov program, ki sta si ga zamislila glavna zaupnika, je prav interesanten in zanimiv. Kot prva točka bi bila, da se gleda nato, da postane g. ing. Ženko ravnatelj namesto dosedanjega. Za prvo točko se predvsem zavzema g. inženjer sam. Druga točka, ki si jo je pa zamislil »Jaka Propaganda«, naj bi pa vse »klerikalce« pobesili; zato baje že postavljajo vislice. — Če se mu to posreči, je rekel, bodo šli vsi tisti, ki se bodo pri njem organizirali, drugo leto v frakih in cilindrih v »maskare«. — Gosp. Ženko je pa obljubil, če se mu njegova srčna želja izpolni, da bo dosedanje »vevške šlosarje« predlagal v povišanje, da se bodo imenovali »jugoslovanski ključavničarji«. Nadalje ne bo nihče več kaznovan radi kajenja, tudi kakšen četrt vina ali pa steklenica piva se bo spregledala itd. Z eno besedo povedano, pravcati raj bo nastal v »vevški papirnici«, ko bodo enkrat vsi organizirani v »Samostojni Uniji«, pri kateri bo g. ravnatelj Ženko prvi in »Jaka Propaganda« drugi zaupnik.

Jesenice. Triglavsko orl. okrožje praznuje letos 15 letnico svojega obstoja. 14. junija bo manifestirala naša katoliška mladina na Jesenicah in pokazala razvoj Orlovstva izza 15 let. Vsi naši prijatelji, somišljeniki bodo pokazali s svojo udeležbo, da stoje za svojo mladino. Prireditelji se razporedi: Ob 9 zbirališče na Šavi pri Kat. del. domu, ob pol 10 sprevod k sv. maši na Jesenice. Po sv. maši orlovski tabor na telovadišču. Popoldne ob pol 4 velika javna telovadba. Po telovadbi pevski in godbeni koncert. Priidite vsi iz naše lepe Gorenjske, zlasti vabimo narodne noše. Vožnja polovična. Bog živi!

Dev. Mar. Polje. V našem industrijskem kraju je stanovanjska kriza, torej pomanjkanje delavskih stanovanj predmet razgovorov in debat že vsa povojna leta. Ne samo v mestih, tudi v našem industrijskem kraju se dobe družine, ki stanujejo v podstrešjih, hlevih, barakah itd. Narašča-

nje prebivalstva, doselitev posebno železničarjev, prihod domačinov iz Amerike in drugih krajev, povečanje vevških obratov in z njim združeno novo delavstvo, ter kruti stanovanjski zakon so stanovanjsko mizerijo povečale. Zidalo se do letos v občini do malih izjem ni. Od l. 1920 do 1924 se je sezidalo 6 enodružinskih hišic, poleg tega je tovarna preuredila iz nekkih skladišč par delavskih stanovanj. Neki posestnik čevljar je povisal hišo v eno nadstropje in nekaj lukenj se je preuredilo v pisarniške prostore. Mučni prizori se dogajajo pri iskanju stanovanj. Veliko bi povedali razni uradi, še več sodišča in domači posredovalni urad. Stanarina se poljubno zvišuje, posebno še tistim, katerih se hočejo posestniki znebiti. Kakor povsod se tudi pri nas dobe hišni posestniki, ki radi prevelikega obdavčenja na stanovanja, ista prikri-vajo ali brez resnične potrebe zase obdrže, ter tako povečujejo pomanjkanje stanovanj. Za te bi bilo treba še danes medvojni zakon iz l. 1917, po katerem so imele občine pravico zasega stanovanj. Strokovna organizacija papirniškega delavstva je že od vsega početka posvečala pažnjo temu vprašanju in našemu največjemu delavskemu zlu. Pri podjetju združenih papirnic je skušala ob vsaki priliki doseči, da podjetje preskrbi svojemu delavstvu primerna stanovanja. Pri vsakih mezdnih pogajanjih je stavila eno glavnih točk, zahtevo po zidavi, saj ima podjetje zemljišča dovolj na razpolago. Kako rešiti to, za delavstvo tako pereče vprašanje, je tudi podjetje napotilo, da se bavi z mislijo, kako odpomoči. Jasno je, da podjetje le tam izorno uspeva, ako ima stalno delavstvo, in je s stanovanji preskrbljeno. Po večletnem boju je strokovna organizacija uvidela, da največ pomaga delavstvu v zadovoljivi rešitvi tega vprašanja. Že bivši predsednik Jeriha je ob Krekovem času mislil na to. Kupila je tri večje komplekse stavbišč v bližini tovarne na zelo pripravnem kraju ter iste parcelirala po ca 400 m² ter dodelila svojim članom po izredno nizki ceni do 2000 Din parcelo, katerih je okoli 30. Temelj je tu, treba misliti na stavbe. Naše papirniško delavstvo je revno in le z trdim akordnim ali čezurnim delom si je moglo potrebno vsoto za stavbišča prihraniti. Začelo se je že misliti na stavbno zadruho. Pobudo za to je dal tudi zastopnik podjetja g. dr. Pavlin Ciril z zagotovilom, da bo podjetje svoje delavstvo v zadrugi podprlo z brezobrestnim posojilom, istotako je obljubil vso pomoč gen. ravnatelj. Po večkratnih sestankih in razgovorih se je vršil ustanovni občni zbor zadruge, sprejela so se pravila in poslovnik, članov je pristopilo z deleži okrog 50. Zadruha bo raztegnila svoje delovanje na občine Dev. Mar. Polje, Dobrunje in Moste, in je član lahko brez ozira ali je v papirnici ali ne. Delež znaša Din 100, vpisnina Din 25. Najmanjši mesečni prispevek Din 100. Izgled je, da bo imela zadruha do 200 članov. Stavbna zadruha z o. z. se je na sodišču vknjižila, ter bodo pravila v najkrajšem času že potrjena, nakar se začne z zadržnim in stavbnim delom. Izvoljeni pripravljalni odbor nam je tudi porok, da bo zadruha uspešno delala, saj je na čelu zadruge v zadržnem poslovanju izvežban g. kaplan Širaj. Zadruha bo s pomočjo vseh merodajnih faktorjev, katerih je v prvi vrsti dolžnost, podpirati in reševati stanovanjsko vprašanje, kakor tudi s pomočjo podjetja delala na to, da bo v doglednem času vstala nova kolonija delavskih hišic, ter se tako za nas rešilo stanovanjsko vprašanje. Ne bodo nas rešile razne ankete in zborovanja, temveč v samopomoči, v požrtvovalnem nesebičnem delu je naša rešitev in to na gospodarskem kakor tudi na vseh drugih poljih. To rešitev je uvidel in začel naš Krek. On je začel s praznimi rokami in z božjo pomočjo in v trdni zavesti, da v skupnosti je moč. Danes ima dr.

Krek v novih družinskih hišicah, katerih ena je tudi pri Dey. M. v Polju, večer spomenik, v posestnikih teh hišic, delavcih, pa največjega zagovornika njegovih načel. — K. F.

Pismo iz Francije.

Od slovenskega rudarja, ki je odšel iz Rajhenburga v Francijo, smo prejeli sledeče pismo:

»Delavskim tovarišem v Sloveniji! Ker sem v eni zadnjih »Pravic« bral o izjavi ing. Dekleva v »Jutru« z dne 16. maja, da se pričakuje v Franciji na jesen velika gospodarska kriza in brezposelnost, odgovarjam, da to ni resnica. Dejstvo pa je, da gosp. ing. Dekleva nima pri slovenskih delavcih nobenega zaupanja. To pa vsled tega, ker jih je veliko zapeljal v slabe rudnike in tovarne in najbrže ne zastoj. Toliko v vednost vsem tistim, ki mislijo potovati v francoske rudnike, z opozorilom, da naj ne nasedajo zapečljivim agentom. Pridejo pa lahko brez skrbi v rudnike sledečih krajev: Špital, Kreitzwald, Merlebach in Stirling na Lotrinškem. Zasluži se tukaj sledeče: kopači 18 frankov in 6 frankov doklade in vozniki 17 frankov in 6 frankov doklade. Pri akordnem delu se zasluži od 18 do 30 frankov. Sprejemajo se pridni, pošteni in zdravi delavci.

Zadnji čas sta nas, slovenske rudarje, obiskala dva gospoda misijonarja iz Ljubljane. Bila sta cel teden pri nas in neumorno pridigovala in spovedovala. Velikonočne spovedi in sv. obhajila se je udeležilo nad 200 Slovencev. To je bilo veselje! 17. maja je bil sklep sv. misijona s slovensko pridigo in skupnim sv. obhajilom v župni cerkvi sv. Križa v Kreitzwaldu. Po sv. maši je bilo zborovanje v dvorani. Govoril je gosp. misijonar Andrej Tumpej. Pripovedoval nam je zelo domače in poljubno o celem političnem položaju v naši domovini, o novicah in o društvenem življenju doma v Sloveniji. Po dvehurnem govoru smo ustanovili Društvo sv. Barbare za slovenske rudarje v Kreitzwaldu. Takoj je pristopilo k društvu nad 60 zavednih slovenskih rudarjev.

Tovariši v domovini, posnemajte nas in ustanovljajte društva sv. Barbare tudi v domačih krajih.

Vsem krščanskim slovenskim rudarjem pošiljamo najlepše pozdrave! Za vse rudarje v Kreitzwaldu

Ivan Kozole.

Tedenske vesti.

Seja vodstva SLS se je vršila zadnjo nedeljo v Ljubljani. Na seji je poročal načelnik stranke g. dr. Korošec o političnem položaju v naši državi. Obravnavale so se tudi nekatere notranje zadeve.

Jugoslovanska obrtna zveza. Na nedeljskem obč. zboru Jugosl. obrtne zveze v Ljubljani je bil izvoljen za načelnika zveze veleobrtnik Anton Rojina v Ljubljani.

Nesreča. Zadnjo nedeljo se je posl. Škulj na poti v Ljubljano hudo poškodovao. Motocikel, s katerim se je g. poslanec peljal, je pri Turjaku trčil v avtomobil. Poslanec Škulj je dobil poškodbe na nogi in na rokah.

Spominsko plošče pesnika in pisatelja Antona Medveda so odkrili v Kamniku ob velikanski udeležbi ljudstva. Slavnostni govor je govoril pisatelj Fr. Finžgar. Slavnost je pokazala, kako zna naš narod ceniti za sluge svojih velikih mož. Slava Medvedu!

Razpisana službena mesta. Oddajo se štiri mesta pisarniških uradnikov (kancelistov) v 3. ali 4. skupini III. kategorije pri srezkih poglavarjih ljubljanske oblasti in sicer v Kočevju, Brežicah, Laškem in Logatcu. Prosnje je do 15. junija t. l. vložiti pri vel. županu ljubljanske oblasti.

Toča v Adlešcih. Nad vasmi Adlešči in Gorenjci je dne 27. maja na-

stala huda nevihta. Takoj ob pričetku neurja je udarila strela v pod Štefana Kapele, posestnika v Dolenjih. Nastal je požar, nakar se je vili ploh in začela padati kakor oreh debela toča. Vinogradi in polja so hudo prizadeta. Tako hude nevihte ne pomnijo domačini že od leta 1891.

Napačno cepivo. V nekaterih krajih Dolenjske in v ljub. okolici so posestnikom poginili prešiči, ki so bili v zadnjem času cepljeni zoper rdečico. Kot vzrok navajajo cepljenje z napačnim cepivom, to je s kulturami svinjske kuge mesto s kulturami svinjske rdečice. Kakor se je ugotovilo, so v serološkem zavodu v Križevcih, od katerega so živinozdravniki cepivo dobili, zamenjali kulture in tako povzročili pogin velikega števila zdrave živine.

Pod vlak. 19letni Nandor Kramer v Novem Sadu bi bil rad poročil 20 letno Etrsko Barta, a so mu branili starši. Vsled tega sta sklenila, da si skupaj poiščejo smrt. Dne 3. t. m. sta blizu mesta skočila pred drveči vlak. Lokomotiva je Kramerja vrgla v stran s tako silo, da je vsled notranjih poškodb kmalu izdihnil, Barta je ostala skoraj popolnoma nepoškodovana.

V blaznosti umoril ženo. Voznik Andrija Varšič v Zagrebu je v napadu blaznosti zadavil in zaklal svojo ženo Marijo, nato se pa sam javil policiji. Izročili so ga na opazovanje.

Nova palača v Belgradu. Prejšnji teden so položili v Belgradu temeljni kamen za palačo finančnega ministrstva. Zgrajena bo v romanskem slogu.

Ponesrečena zrakoplovca. V Mostaru sta se ponesrečila z aeroplanom podporačnik Jung in narednik Miško-vič. V višini 2000 m ju je zgrabil vihar in istočasno je odpovedal motor, vsled česar je treščilo letalo na tla. Narednik je ostal na mestu mrtev, Junga so pa vsega zlomljenega prenesli v bolnišnico.

Krvavi dogodek v Belgradu. V državni tiskarni v Belgradu se je v četrti doigrala krvava tragedija. Delavka Jelisaveta Predić je napadla tamkaj zaposlenega delavca Mihajla Kaplareviča in mu zadala več sunkov z nožem v prsa. Po zločinu se je zastropila. Vzrok dejanja je zopet ljubosumnost, kajti Kaplarevič je svoji ljubici zamolčal, da je oženjen. Oba so oddali v bolnišnico.

Krekova mladina.

Seja centrale »Krekove mladine« se vrši v soboto, 13. t. m. Dnevni red zelo važen. Dolžnost članov centrale je, da se sigurno udeleži seje. Preds.

Krekova mladina Ljubljana, vabi vse tovariše k rednemu sestanku, ki se vrši v ponedeljek 15. junija v društvenih prostorih. Referat ima tov. Rutar o zelo važni temi. Tovariši, naj ne manjka nobenega na sestanku. Pogovorimo se tudi o društvenem izletu. — Predsednik.

Socialni vestnik.

Borba za 8 urni delavnik. V Skoplju se je vršila konferenca o delavnem času, odn. o odpiranju in zapiranju obratov. Navzoči so bili zastopniki delodajalcev in delojemalcev ter delavnega nadzorstva. Delodajalci so zahtevali, da bodi najkrajša delavna doba 10 ur, delojemalci so pa vztrajali na 8 ur. Do sklepa niso prišli in se sklicje o stvari nova konferenca.

Brezposelnost v Italiji. Po uradnih podatkih je bilo koncem maja v Italiji 126.521 ljudi, brez dela, med temi 98.855 moških in 27.666 žensk. Podpora dobiva le neznamen del brezposelnih.

Usakovrstni papir,

pisarniške in šolske potrebščine dobite najceneje pri tvrdki

Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra 2.

Gospodarstvo.

Kriza v madžarski industriji svile. Tovarna svile v Saarváru se nahaja pred ustavitvijo dela. Krizo v podjetju so baje povzročile visoke cene surovin. Pri podjetju so zainteresirani tudi francoski kapitalisti. Z zatvoritvijo tovarne bo brezposelnih 1.300 delavcev.

Kovan denar v Avstriji. V Avstriji bodo v kratkem potegnili iz prometa bankovce po 10.000 a K in bodo v teku meseca julija t. l. izdali kovan denar po 5 in 20 šilingov.

Proračun Nemčije. V gospodarskem in parlamentarnem odboru je izjavil nemški notranji minister dne 19. m. m., da se je po velikem varčevanju posrečilo znižati izdatke za l. 1925 za okroglo 95 milijonov mark napram letu 1924.

Razno.

Nova svetnica. Papež Pij XI. je 2. maja v cerkvi sv. Petra proglasil za svetnici francosko samostansko sestro Madeleine Sophie Barat, ustanoviteljico reda sester Srca Jezusovega in Magdaleno Postel, ustanoviteljico in superiorko zavoda krščanskih sester — usmiljenk. Razen mnogih romarjev je proglasitvi prisostvovalo okrog 4000 gojencev zavoda sv. Srca.

Katoliška Cerkev je imela od sv. Petra do Pija XI. 260 papežev. Od teh je sedaj proglašanih svetnikom 83. Med njimi je bilo 31 mučencev, ki so dali svoje življenje za sv. vero. V 17. državah ima Vatikan svoje zastopnike (apostolske nunciature).

Dunaj v številkah. Dunaj šteje danes 1.865.780 prebivalcev. Katoličani so 1.518.330, t. j. 81,4% vsega prebivalstva. Judov je 201.513, protestantov pa 89.132. Brezkonfesionalcev je 33.087. V Leopoldstadtu je Judov 38,5 odstotkov vsega prebivalstva. Število katolikov je od l. 1901 nazadovalo za 5,4%.

Riba je potopila ribiča. Čuden slučaj se je pripetil pred nekaj dnevi v Kotah. Stražmojster Spitzer iz Brna je lovil v reki Moravi ribe. Na vabo je ujel velikega soma, ali ko ga je vlekel k sebi, se je som bliskoma zagnal v vodo, pa potegnil za seboj s strmega brega tudi ribiča. Padeč je bil nagel in globok, reka narasla in ribič je našel smrt v valovih.

Zračni promet med Parizom in Beogradom se je pričel vršiti dne 10. t.

Zahtevajte »PRAVICO« po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih!

Žika!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

in prepričajte se, da je KOLIN/KA (IKORIJA IZBORNA!)

m. Aeroplani bodo poleg pošte prevajali tudi potnike.

Srditi boji v francoskem Maroku. Iz Feza poročajo, da se na več točkah fronte zbirajo sovražne čete. Rifovci so napadli postojanke pri Bibanu. V centru so Francozi zapustili postojanki Sker in Aster. Prej so pognali v zrak zaloge municije in taborišča. Rifovci so napadli oddelek, ki je imel nalogo varovati levo krilo. Na drugem krilu se je tudi razvil ljut boj. Po zadnjih vesteh iz Maroka napada Abd del Krim še vedno z vso srditostjo francoske čete, ki so morale izprazniti več postojank.

Nemiri na Kitajskem. Reuterjev urad poroča iz Šangaja, da je v Cingkiangu, ki šteje do 150.000 prebivalcev, došlo do dijaških izgrediv. Dijaki so vdrli v evropski del mesta in tamkaj demolirali tri hiše. Šele vojaštvo je napravilo red. Zadnje vesti pa povdarjajo, da je položaj zopet zelo nevaren.

Zarota v Carigradu. Iz Carigrada poročajo, da je bilo tam aretiranih 60 oseb, ki so bile zapletene v monarhistično zaroto, katero je vodil baje bivši sultan sam iz San Rema v Italiji. Aretacije številnih oseb, ki so osumljene zarote, se nadaljujejo. Vlada je razpustila vse organizacije republikanske napredne stranke.

Najlepša Američanka. Kmetica miss Norman Neablock iz Toranta je prejela pri tekmih lepotic v Newyorku prvo nagrado in naslov najlepše žene v Ameriki. Zanimivo je znati, da je ona edina izmed množice tekmovalk, katera ni rabila nikakoršnih umetnostnih pripomočkov za lepoticje. Miss Neablock je stara šele 17 let in ima krasen, neoporečno pravičen obraz, temnosive žive oči in dolge kostanjeve kodraste lase.

Staro drevo. Med najstarejša drevesa na svetu štejejo drevo, ki stoji na Cerkvenem trgu v Santa Marta de Tule. To mesto je oddaljeno 250 milj od Mehike. Starost tega drevesa — Metuzalema so precenili s pomočjo mlajšega drevesa, ki so ga poleg njega posekali in sicer na podlagi obročkov, ki se vidijo na prečnem prerezu. To mlajše drevo je imelo na razdalji 12 palcev 200 obročkov. Starejše drevo — Metuzalema pa so precenili na 5000 let, ker meri premer debla 50 angleških čevljev. Drevo zgleda popolnoma zdravo. Nek profesor je mnenja, da je bilo to drevo že krepko razraščeno, ko so Egipčani stavili prve piramide.

Priporoča se trgovina z oblekami in perilom

Josip Olup

Ljubljana, Stari trg št. 2.

Naročajte „Socialno misel“!

Naročnina celoletno Din 40.—.

Pohištvo na obroke!

Zaloga raznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Cene nizke!

Zahtevajte cenik!

ERMAN & ARHAR, mizarstvo, Št. Vid 4 nad Ljubljano.

Podpirajte le one tvrdke, ki inserirajo v „Pravici“!